

Sygn. akt XXV C 43/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Błażejczyk

Protokolant: protokolant sądowy Katarzyna Konarzewska

po rozpoznaniu na rozprawie 8 sierpnia 2018 roku w W.

sprawy z powództwa M. O.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w Ostrołęce, Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, Prezesowi Sądu Okręgowego w Warszawie, Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od M. O. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 16 600 złotych (szesnaście tysięcy sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. nieuiszczone koszty sądowe przejmuje na rzecz Skarbu Państwa.

Sygn. akt **XXV C 43/17**

UZASADNIENIE

Pozwem z 28 grudnia 2016 r. M. O. wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 2.426.985.000zł (550 000 000 Euro) tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia. Powyższej kwoty powód domagał się od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Ostrołęce, Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, Sądu Okręgowego w Warszawie oraz Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Powództwo swoje powód oparł na odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa. Podniósł, iż ww. Sądy w sposób nierzetelny i rażąco niesprawiedliwy rozpatrzyły jego sprawy dotyczące ułaskawienia, co uniemożliwiło przekazania sprawy ułaskawienia Prezydentowi RP. Wskazał, iż odbywając karę pozbawienia wolności doznał cierpień fizycznych i psychicznych, Podniósł, że na skutek ww. bezprawnych zachowań odczuł, że jest „traktowany z góry, rażąco niesprawiedliwie w celu złamania kręgosłupa moralnego” (pozew k. 4-6v).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana tj. Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wyniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w tym na rzecz Prokuraturii Generalnej RP kosztów zastępstwa prawnego. Strona pozwana wskazał, iż powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, nie wykazał niezgodnego z prawem zachowania pozwanego, szkody, jej wysokości oraz związku przyczynowego między bezprawnym działaniem a jego szkodą (odpowiedź na pozew k. 49-54).

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Powód odbywa karę pozbawienia wolności wymierzoną wyrokami łącznymi: Sądu Okręgowego w Ostrołęce z 17.01.2011r. sygn. akt II K 97/10, którym wymierzono karę łączną 9 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz Sądu Okręgowego w Warszawie z 26.03.2014r. sygn. akt XVIII K 7/14 którym wymierzono karę łączną 3 lat pozbawienia wolności. We wskazanych sprawach powód wnosił prośby o ulaskawienie. Wskazane w pozwie Sądy, w trybie przepisów rozdziału 59 k.p.k., rozpoznały prośbę powoda o ulaskawienie. W toku postępowania na zlecenie Sądu Okręgowego w Ostrołęce z 6.07.2015 r. kurator sądowy Sądu Rejonowego w Wołominie przeprowadził wywiad środowiskowy w miejscu zameldowania powoda oraz miejscu zamieszkania jego żony i małoletniego syna. Kurator ustalił, że żona powoda „jest zmęczona sprawami męża. Był wielokrotnie karany za różne przestępstwa. Kłamał i wielokrotnie prosił ją o pomoc w wystawieniu mu jak najlepszej opinii, starał się o przepustki ale przez cały okres pobytu w ZK jego wnioski były odrzucane. W czerwcu 2014 roku po jednej z wizyt u niego w ZK doszło między nimi do sprzeczki, po której mąż „kazał” ją skreślić z listy osób odwiedzających. Obecnie mają ze sobą jedynie kontakt telefoniczny. Pani O. była zaskoczona, że mąż stara się o ulaskawienie. Nie wyobraża sobie jak miałby on funkcjonować na wolności. Często odwiedzała go w ZK, wraz z synem, co tydzień i widziała jak się zmienia. Przez tyle lat pobytu w „zamknięciu” stał się nieufny i podejrzliwy. Przyznała, iż po ewentualnym opuszczeniu ZK nie będzie mógł liczyć on na jej pomoc ani na pomoc kogokolwiek z jej rodziny”. Wobec treści wywiadu środowiskowego i braku nadzwyczajnych okoliczności umożliwiających zastosowanie prawa łaski, Sąd Okręgowy w Ostrołęce 28 września 2015 roku, a następnie Sąd Apelacyjny w Białymstoku negatywnie zaopiniowali prośbę powoda o ulaskawienie (wywiad środowiskowy kuratora sądowego z 31.08.2015 r., opinia Sądu Okręgowego w Ostrołęce w sprawie ulaskawienia z 28.09.2015 r. sygn. akt II Ko 212/15, k. 56-59, opinia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w sprawie ulaskawienia z 23.10.2015 r. sygn. akt II AKo 113/15 k. 60-60v). Również Sąd Okręgowy w Warszawie a następnie Sąd Apelacyjny w Warszawie negatywnie zaopiniowali prośbę M. O. o ulaskawienie. Sądy te wskazały, że z akt sprawy, i prośby skazanego o ulaskawienie, nie wynikało, aby istniały, zwłaszcza po wydaniu wyroku łącznego, realne przesłanki określone w art. 563 k.p.k. wskazujące na konieczność zniwelowania lub złagodzenia w drodze łaski skutków skazania M. O.. Wskazano, iż okoliczności związane z rozpadem małżeństwa nie mogą zostać uznane za okoliczności uzasadniające zastosowanie prawa łaski podobnie jak dobre zachowanie skazanego w czasie odbywania kary, co powinno być normą (opinia Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie ulaskawienia z 15.06.2016 r. sygn. akt XVIII Ko 30/16., opinia Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie ulaskawienia z 21.07.2016 r. sygn. akt II AKo 64/16 k. 6-65).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Odpowiedzialność z tego tytułu ma charakter deliktowy i opiera się na ogólnych zasadach wynikających z dyspozycji art. 415 k.c. - a zatem podstawowymi przesłankami jej ustalenia są: bezprawność działania lub zaniechania, wystąpienie szkody (majątkowej lub niemajątkowej) oraz adekwatny związek przyczynowy między zdarzeniem wywołującym szkodę a samą szkodą. Dla przypisania odpowiedzialności niezbędne jest zatem wykazanie przez osobę poszukującą ochrony prawnej faktu dopuszczenia się przez sprawcę czynu zabronionego (czy też przez osobę, za której działania odpowiedzialność ponosi) wystąpienia szkody oraz normalnego związku przyczynowo-skutkowego między czynem a szkodą. Zdaniem Sądu, w sytuacji niniejszej sprawy, nie może być mowy o bezprawności działania pozwanego. Podmioty wskazywane przez powoda w pozwie jako stacio fisci Skarbu Państwa, podejmowały czynności w ramach obowiązującego porządku prawnego. Zgodnie z art. 563 k.p.k. rozpoznając prośbę o ulaskawienie sąd w szczególności ma na względzie zachowanie się skazanego po wydaniu wyroku, rozmiary wykonanej już kary, stan zdrowia skazanego i jego warunki rodzinne, naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem, a przede wszystkim szczególne wydarzenia, jakie nastąpiły po wydaniu wyroku. W orzecznictwie zasadnie podnosi się, że zastosowanie prawa łaski stanowi instytucję o wyjątkowym i nadzwyczajnym charakterze, zaś jej stosowanie ogranicza się do wypadków szczególnych, w których nadzwyczajne okoliczności sprawiają, że względy sprawiedliwościowe lub humanitarne uzasadniają złagodzenie lub darowanie kary (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 czerwca 2017 r. sygn. akt II AKo 59/17, LEX nr 2321963, postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2002 r., II KO 64/01, LEX nr 559936)

Powód podnosił, że negatywne opinie Sądów w przedmiocie ulaskawienia są sprzeczne z opinią ZK w G., jednakże należy zauważyć, że Sąd rozpoznaje sprawę o ulaskawienie w zakresie całokształtu przesłanek z art. 563 k.p.k. biorąc pod uwagę całość materiału dowodowego. Wobec powyższego należy zgodzić się ze stanowiskiem SN zawartym w postanowieniu z dnia 7 października 2002 r., II KO 42/02, LEX nr 577185 - „Pozytywne informacje o skazanym zawarte w opinii z zakładu karnego oraz w wywiadzie środowiskowym mogą być przedmiotem rozważań w postępowaniu o warunkowe zwolnienie w trybie art. 77 § 1 KK i art. 78 § 3 KK, natomiast nie przedstawiają szczególnych wydarzeń w rozumieniu art. 563 k.p.k.”.

Jeżeli szkodę lub krzywdę wynikającą z rozstroju zdrowia wywołało niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej, wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, odpowiedzialność Skarbu Państwa opiera się na zasadach art. 417 § 1 lub art. 417¹ § 2 k.c., a zadośćuczynienie przysługuje na podstawie art. 445 § 1 k.c. Jeśli bezprawne działanie ma wynikać z prawomocnego orzeczenia sądu to odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych na podstawie art. 24 § 1 k.c. w związku z art. 448 k.c. warunkuje także przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej państwa za bezprawie judykacyjne z art. 417¹ § 2 k.c., a zatem niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia stwierdzona we właściwym postępowaniu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9.01.2014r., I ACa 837/ 13, LEX nr 1439214).

Powód nie wykazał, że miał miejsce jego rozstrój zdrowia i że jego rozstrój zdrowia jest związany z bezprawnymi działaniami organów państwa. Na tę okoliczność w ogóle nie zgłaszał wniosków dowodowych.

Podkreślić należy, iż zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie podnosi się, że naruszenie dobra osobistego rozpatrywać należy tylko w granicach przeciętnych ocen społecznych, a nie indywidualnego odczucia osoby domagającej się ochrony, ujęcie obiektywne pozwala uniknąć ochrony, subiektywnie i nadmiernie odczuwanych skutków naruszeń sfery osobistej. Za obiektywną koncepcją dóbr osobistych przemawia również to, że dobra te są wartościami niemajątkowymi, wiążącymi się z osobowością człowieka, uznanymi powszechnie w danym społeczeństwie”, oraz że konieczne jest odróżnienie problemu stwierdzenia osobistego charakteru danego dobra od samej oceny jego naruszenia, a tylko niektóre dobra osobiste są szczególnie ściśle związane ze sferą psychiczną jednostki i wówczas stwierdzenie ich naruszenia jest utrudnione (A. Szpunar, Ochrona dóbr osobistych, Warszawa 1979, s. 106). Powód w sprawie niniejszej w sposób wybitnie subiektywny poszukuje związku między jego aktualną sytuacją życiową a działaniami organów państwa, które determinowane są faktycznym nadużywaniem przez powoda uprawnień procesowych poprzez podejmowanie czynności oczywiście bezpodstawnych. Nie jest bowiem realizowaniem prawa do sądu wszczynanie postępowań których przedmiotem są roszczenia i żądania będące w odbiorze racjonalnie rozumującej osoby oczywiście niezasadne.

Reasumując, wobec braku wykazania podstawowych przesłanek odpowiedzialności deliktowej pozwanego w postaci bezprawności działania oraz wystąpienia obiektywnej szkody niemajątkowej rozumianej jako naruszenie dobra chronionego prawem, roszczenie powoda uznać należało za bezzasadne.

O kosztach sąd rozstrzygnął na podstawie art.98 k.p.c.

Postanowieniem z 27 marca 2017 roku powód został zwolniony od kosztów sądowych w części tj. od wszystkich opłat sądowych w sprawie ponad kwotę 30 zł (postanowienie k. 28). Nieuiszczoną w części opłatę sądową od pozwu, od której wniesienia powód został zwolniony Sąd w trybie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przejął na rzecz Skarbu Państwa.

Zgodnie z art. 108 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Koszty pozwanego to koszty zastępstwa procesowego ustalone w stawce minimalnej w oparciu o §8 pkt 9 rozporządzenia ministra sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie

Wobec powyższego orzeczono jak w wyroku.